

Szolnok Megyei Jogú Város
Polgármestere

Az előkészítésben közreműködött:
Humán Igazgatóság Munkatársai
Integrációs Munkacsoport
Az előterjesztést véleményezi:
Egészségügyi, Sport, Turisztikai és Szociális
Bizottság
Pénzügyi Bizottság
Oktatási, Kulturális és Ifjúsági Bizottság

ELŐTERJESZTÉS

Szolnok Megyei Jogú Város Közgyűlésének
2015. március 26-i ülésére

Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata Integrációs Programjának felülvizsgálatára és aktualizálására

Tisztelt Közgyűlés!

Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata, - kapcsolódva a 2004-ben elfogadott „Kormány romák társadalmi integrációját elősegítő programjához” -, a városban élő halmozottan hátrányos helyzetű társadalmi rétegek életesélyének javítására, - különösen a marginális helyzetben lévő cigány/roma nemzetiségű lakosság társadalmi és gazdasági integrációja, a nemzetiségi identitás megőrzéséhez szükséges feltételek biztosítása, és a megvalósuláshoz szükséges széles körű társadalmi konszenzus kiépítése és fenntartása érdekében - 2005-ben fogadta el az első stratégiai jelentőségű alapdokumentumát.

Az önkormányzat a társadalmi felzárkózás segítségével vállalt felelősségének alapját, a 144/2005. (III.31.) közgyűlési határozat mellékleteként elfogadott koncepció képezte, amely fókuszába a „Szolnok városában élő cigány/roma nemzetiségű lakosság társadalmi és gazdasági integrációja, a kisebbségi identitásuk megőrzéséhez szükséges feltételek egyidejű biztosítása. A lehető legszélesebb körű társadalmi konszenzus kiépítése és fenntartása.” megnevezésű komplex feladatot helyezte.

Az Integrációs Program (továbbiakban: Program) bevezetéstől eltelt 10 év, számos változást hozott a település társadalmi kirekesztődés felszámolásával foglalkozó operatív és stratégiai tervezésében. A szegénység, és az azt kísérő jelenségek érdemi kezelése a társadalmi kohézió megteremtésében – a gazdasági fejlődéssel szoros összefüggésben – az Európai Unió politikájában is egyre hangsúlyosabb. Az Európai Unió 2020-ig megvalósítandó stratégiájában az öt fő cél egyike a szegénység és társadalmi kirekesztődés elleni küzdelem. Ennek figyelembe vételével, a hazai fundamentális szabályozást jelentő Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia átfogó célokat jelöl ki, illetve összehangolja az egyes szakterületekre vonatkozó beavatkozásokat. Ez a szakpolitikákon átívelő fejlesztési elvek mellett, egységes indikátor és értékelési rendszer megfogalmazását is jelenti.

A stratégia átfogó és specifikus célokat fogalmaz meg, melyek teljesülése állami garancia-vállalás mellett zajlik.

Tekintve viszont, hogy az állami irányítás egyéb jogi eszközeként működő kormányhatározat nem jelöl meg kötelezően ellátandó feladatokat az önkormányzatok számára, kiemelt jelentőséggel bírnak Szolnok Város helyi integrációs politikájában megjelenő integrációs, anti-szegregációs és esélyegyenlőségi beavatkozások.

Fontos tehát, hogy a marginális társadalmi réteghelyzetben lévők integrációs esélyeinek növeléséhez az elérhető kormányzati segítség mellett, hosszú távú települési önkormányzati támogatásokat biztosítsunk, valamint stabil - főként lokális - társadalmi együttműködést és szolidaritást alakítsunk ki.

Szolnok Város elmúlt 10 éves történetében megkülönböztetett figyelmet és szerepet kapott a társadalmi leszakadás és a szegénység folyamatainak kezelése, a szegregáció mértékének csökkentése, a társadalmi együttélés és fenntartható gazdaság feltételeinek megteremtése. Az önként vállalt feladatok körében végrehajtott intézkedések sokasága jól mutatja a település integrációs politikájának fejlesztés-, és fejlődés központú irányát.

Az eredmények megtartására és a fenntartható fejlődés érdekében, Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata Integrációs Programja éves ütemezésben rögzíti azokat az alapelveket és célkitűzéseket, amelyek figyelembevételével a 2015. évi Cselekvési Feladatterv összeállításra került.

Az elmúlt egy évtizedben, a Közgyűlés felhatalmazása alapján az Integrációs Munkabizottság folyamatosan ellátta a társadalmi előkészítést, egyeztetést, valamint koordinálta és végezte az Integrációs Program gyakorlati megvalósítását, a költségvetési rendeletben biztosított integrációs szakfeladati forrás szakszerű és költséghatékony felhasználását.

Az Integrációs Program végrehajtását koordináló munkatestület tevékenységének hatékonyságát, a folyamatosan változó társadalmi és jogi környezethez igazodva, szükségsszerű strukturális és személyi megújulással biztosítottuk.

A Program teljes idejében a költségvetési támogatás közel azonos mértékben biztosított volt. A 2014. évi költségvetés 2.500.000,- Ft „Integrációs Program” szakfeladati forrást irányozott elő, amely a prioritást jelentő önkormányzati célkitűzések és partnerszervezeti célok megvalósítására elégséges volt.

Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzatának integrációs politikája egy modern, haladó szellemű, az európai értékrendet képviselő és az emberjogi szempontokat kiemelten szem előtt tartó, stratégiai gondolkodást hordozó döntések és koordinált cselekvések összessége. Az Integrációs Program bevezetése óta többször jeleztük, hogy a 2004-től önként vállalt társadalmi felzárkózás támogatásának feladata országosan egyedül álló kezdeményezés, amely képes előre láttatni a szegénységi folyamatok alakulását és dimenzióit, és érdemben segíti az önkormányzat szociálpolitikai döntéshozatali folyamatait.

A társadalmi felzárkózást és célcsoportok integritását célzó beavatkozásaink alapvetése, hogy azoknak jellemzően a célcsoportokat jelentő rászorulóknak szükségletein kell alapulnia, velük aktív kommunikációt szükséges fenntartani, és az életkörülményeik javítását célzó programok kizárólag az aktív és tevékeny közreműködésükkel valósulhatnak meg. Ezen 10 éves megállapításaink és elvi szakmai rendszerünk napjainkban a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia alapértékeit jelentik.

SZMJV Önkormányzata Integrációs Programja és az IVS anti-szegregációs programja együttesen a szegénység szempontjából meghatározó speciális problématerületek (gyermekszegénység, cigány-/romaügy, hátrányos helyzetű városi területek felzárkózása) hosszú távú elképzeléseinek integrálását, kiegészítését, egységes célrendszerben történő kezelését kívánja előmozdítani.

A végrehajtott intézkedések tapasztalatai alapján kijelenthető, hogy Szolnok Város számára a hosszú távú és egységes szerkezetű „társadalmi felzárkózási és integrációs” stratégiaalkotás megkerülhetetlen, melynek célja, a városban élő marginális réteghelyzetű lakosság társadalmi integrációja, a nemzetiségi identitás megőrzéséhez szükséges feltételek egyidejű biztosításával. Az ilyen összehangolt adminisztratív cselekvés hivatott elősegíteni az elsődleges munkaerő-piacon munkalehetőség és piacgazdasági pozíció biztosítását, az adófizető állampolgárrá válást, az emancipált társadalmi státuszt, a nem cigány nemzetiséghez tartozókkal egyenrangú közéleti szerepvállalási lehetőséget, jogot és feltételeket a cigány/roma nemzetiségi kultúra értékeinek, és a szabadon választott nemzetiségi identitás megőrzésére és megerősítésére.

Ezen elvi alapok hangsúlyos oka, hogy az IVS anti-szegregációs fejezete által lehatárolt szegregátumokban élők - jellemzően cigány/roma nemzetiséghez tartozók - specifikus problémáira komplex megközelítéssel kell reagálni, amely magában foglalja a célzott megelőző programokat, az egyéni felelősség tudatosítását, az egészséges lakhatáshoz és környezethez való hozzáférést, illetve annak megőrzését, a foglalkoztathatóság javítását, valamint a szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést.

Ugyanakkor a rövid és középtávú beavatkozások tervezése során, fontos az érzékenység a társadalmi folyamatok változásai, valamint a társadalmi felzárkózás területén jelentkező interdiszciplináris kutatási eredmények iránt. A közgyűlési döntések perspektivikus céljainak - mint esetenként egy-egy telep-felszámolás - elérése során, szükséges az aktuális politikai-, társadalmi-, gazdasági környezethez való rugalmas alkalmazkodás. *Amennyiben átmenetileg nem lehetséges a telep-felszámolás folytatása, ott az elemi lakhatási és higiénés feltételek biztosítását, és a továbblépés, a lehetséges kitörési pontok azonosítását kell célul kitűzni. (Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia)*

Ezen, szociális város-rehabilitációs specifikus elvi célrendszer alkalmazása rámutatott, hogy romló gazdasági körülmények mellett is sikeresen folytathatóak a lokális és térségi integrációs politikák. A minimális saját forrás ráfordítását lehetővé tévő integrációs fejlesztés eredményei a partnerség fokozásával, a szolgáltatások fókuszálásával és minőségi emelésével, az érintettek aktivitásának fokozásával, az együttműködés magas szintű működtetésével, valamint az elérhető külső források optimális kihasználásával, gazdasági válság időszakban is biztosíthatóak.

Erre példaként szolgál az ÉAOP-5.1.1./B.2-12 kiemelt projekt, „Szolnok nyugati városrész szociális rehabilitáció” - elnyerése, melyek révén önként-vállalt Meggyesi-telepi tervezett feladataink költségének jelentős része biztosítható volt. A projekt során 48 önkormányzati bérlakásban élő család élet-, és lakás körülményeit javította jelentősen önkormányzatunk, mely beruházás során jelentős önkormányzati vagyonnövekedés is realizálódott.

Az infrastrukturális beruházások körében létrejövő Tücsök úti Közösségi Ház és Polgárőr Területi Központ egyszerre javította a térség közterületi biztonságát, és teremtette meg a közösségfejlesztéshez szükséges közművelődési terek kialakításának feltételeit.

A tárgyidőszaki integrációs célkitűzéseink másik fontos eleme, ugyancsak a korábbi Antiszegregációs Tervben foglalt feladatok teljesülését nagymértékben segítő önkormányzati pályázat a TÁMOP-5.3.6. „Komplex telep-program”. A főként „humán szolgáltatások hozzáféréseinek támogatása” célt magában foglaló program, Szolnok Város leginkább területi leszakadással veszélyeztetett ún. „Törteli – Motor úti szegregtum” részén valósul meg.

Mindkét projekt Szolnok Város két olyan, - egymástól független – akcióterületét érinti, melyek szegregációs index mutatói messze a városi átlag fölött vannak, és nagyszámú mélyszegény cigány/roma nemzetiségű lakosnak biztosít életminőség-, és életesélyt javító ellátásokat jelentős külső források bevonásával.

Már csak ezen, szociális rehabilitációs programok tapasztalataiból is látható, hogy a rászorulóknak, - különösen a cigány/roma nemzetiséghez sorolhatók - és a többségi társadalom tagjai között szociális szakadék húzódik. *Az egyes integrációs feladatok végrehajtása során - az egyes társadalmi csoportok érintettségétől és vélt „érdeksérelmétől” függően - kiéleződő vita és megosztott társadalmi vélekedés alakulhat ki, melyek kezelése során **rettentően fontos a Közgyűlés döntéshozóinak következetes kiállása, mivel a társadalmi megbékélés és konstruktív együttélés lépcsőzetesen a demokratizálás, a legitimitáció és a mobilizáció elveinek figyelembevételével dolgozható ki sikeresen.***

A 2014. évi tevékenység értékelésénél, és az arra épülő tárgyévi felülvizsgálati javaslatoknál releváns az eltelt 10 év dinamikája. Ebből látható, hogy a költségvetési lehetőségeinket szem előtt tartó korrekt feladattervezéssel, de a fejlesztés és továbblépés előtt nyitott innovatív cselekvéssel és közgyűlési felhatalmazással, biztonsággal kontrollálhatóak és korlátozhatóak a marginális folyamatok.

A fentiekben rögzített szakmai értékekre figyelemmel, a költségvetésből finanszírozható cselekvési feladatok továbbra is változatlan felültervezésének magyarázata a több éves, évtizedes lemaradás, a cigány/roma nemzetiségi lakosság halmozott hátrányokkal terhelt társadalmi helyzete. A halmozott megfosztottság miatt fontosnak tekintjük a feladatok sokaságának folytatólagos szerepeltetését a munkatervben, még akkor is, ha az átfogó komplex megvalósításra tárgyidőszakonként kevés esély mutatkozik, hisz ez által legalább nő az előkészítettség, illetve az együttgondolkodás dinamizmusa a megvalósítás érdekében.

Tisztelt Közgyűlés!

Ahogy az eltelt 10 év során tárgyévenkénti szakmai értékeléseinkben rögzítettük, melyet a létrejött szociális szolgáltatások sokasága és partneri visszajelzések is igazolnak, Szolnok Megyei Jogú Város Integrációs Programja lokális cselekvésre építő, de globális gondolkodást és együttműködési orientációt mutató, országosan mintaértékű kezdeményezés. Célja, a halmozottan hátrányos helyzetű társadalmi csoporthoz tartozók, kiemelten a cigány/roma nemzetiséghez sorolható polgárok esélyegyenlőségének javítása, társadalmi leszakadásuk megállítása, és társadalmi integrációjuk elősegítése, úgy, hogy közben meg tudják őrizni a saját kulturális és közösségi értékeiket.

A program elindítása az eltelt 10 évben egy minőségileg magasabb dimenzióba helyezte a probléma kezelését és a - A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény alapján név-, és feladatváltotatáson átesett - Roma Nemzetiségi Önkormányzattal való kapcsolattartás gyakorlatát, növelve annak hatékonyságát és eredményességét. Munkakultúránk, munkamódszereik és kommunikációnk nyomán a települési és cigány/roma nemzetiségi önkormányzatok megbecsüléssel fordulnak egymás felé, az eltérő kultúrát képviselő lakosság kapcsolata fejlődő együttélést mutat.

Elmondható továbbá, hogy Szolnok Városban intézményesült önkormányzati gondoskodással, prioritássá fejlődött a hátrányos helyzetű helyi lakosok integrációjának támogatása.

Az Integrációs Munkabizottság áttekintette a Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzatának Integrációs programjáról, különös tekintettel a halmozottan hátrányos helyzetű rétegek életesélyének javításáról szóló 144/2005. (III.31.) számú közgyűlési határozathoz kapcsolódó 67/2014. (III.27.) közgyűlési határozat 1. számú mellékleteként elfogadott Cselekvési Feladatterv és IVS Anti-szegregációs program végrehajtását.

Egybehangzó szakmai és szakértői álláspont, hogy a társadalmi integrációt támogató intézkedések és anti-szegregációs beavatkozások következetes folytatására, a szegregációval sújtott cigány/roma nemzetiséget érintő komplex telep-programok folytatására szükség van. Mint azt az előterjesztés indoklása is rögzíti, ahol lehet, a telepek felszámolását, ahol nem, ott **az elemi lakhatási és higiénés feltételek biztosítását, és a továbblépés, a lehetséges kítörési pontok megtalálását kell célul kitűzni.** A szegregációs tényezők hatását ez utóbbi esetben is kezelni, csökkenteni kell. Ezen belül elsőbbséget kell élvezniük a probléma gyökerét célzó intézkedéseknek, vagyis azoknak, melyek hozzájárulnak a szegénység átörökítésének megszakításához. *Ezen 2015-2020 közötti középtávú beavatkozások rögzítéséhez, intézkedni szükséges az IVS Anti-szegregációs Terv folytatólagos kimunkálására.*

A Program Cselekvési Feladattervében foglalt feladatok, célkitűzések jelentős része megvalósult, vannak feladatok, amelynek végrehajtása érdekében jelentős lépések történtek, és vannak olyan célok, melyek továbbgondolást vagy kimunkálást igényelnek.

Az Integrációs Munkacsoport felülvizsgálta és aktualizálta Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata Integrációs Programjának 2015. évi Cselekvési Feladattervét, melyet a határozati javaslat mellékleteként javasol elfogadni.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést az előterjesztés megvitatására és a következő határozati javaslat elfogadására:

...../2015. (III.26.) sz. közgyűlési határozat
Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata Integrációs Programjának felülvizsgálatáról és aktualizálásáról

Szolnok Megyei Jogú Város Közgyűlése Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX törvény 6.§ a) pontjában, 10.§ (2) bekezdésében biztosított jogkörben eljárva, figyelemmel a Kormány 1430/2011.(XII.13.) Korm. határozatával elfogadott „a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiáról, valamint a Kormány és az Országos Roma Önkormányzat között kötött keret-megállapodásban foglalt indikátorok és célkitűzések elérése érdekében kidolgozott részletes intézkedési tervről szóló 1338/2011. (X.14.) Korm. határozatra, és „a területi felzárkózási koordinációs központi és felnőttképzési feladatot ellátó regionális képző központok irányításáról, feladatairól szóló 3/2011. (II.11.) KIM rendeletben foglaltakra az alábbi határozatot hozza:

1./ Szolnok Megyei Jogú Város Közgyűlése megismerte és tudomásul veszi az előterjesztés mellékletét képező Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzatának Integrációs Programjáról, különös tekintettel a halmozottan hátrányos helyzetű rétegek életesélyének javításáról, valamint az IVS Anti-szegregációs Terv 2014. évi intézkedéseinek eredményeiről szóló beszámolót.

2./ Szolnok Megyei Jogú Város Közgyűlése elfogadja a határozat mellékletét képező Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata Integrációs Programjának 2015. évre vonatkozó Cselekvési Feladattervét, ezzel egyidejűleg a Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata Integrációs Programjának, valamint a Szolnok Integrált Városfejlesztési Stratégia részét képező Anti-szegregációs Terv felülvizsgálatáról és aktualizálásáról szóló, 67/2014. (III. 27.) számú közgyűlési határozatot és mellékletét hatályon kívül helyezi.

3./ Szolnok Megyei Jogú Város Közgyűlése szükségesnek tartja az Integrált Városfejlesztési Stratégiáról szóló 216/2014. (IX.25.) számú közgyűlési határozat alapján, annak önálló mellékleteként egy 2015-2020 évekre szóló Anti-szegregációs Terv kimunkálását.

Felelős: Szalay Ferenc polgármester

Határidő: 2015. december 30.

A végrehajtásban közreműködik: SZMJV Főépítésze koordinálásában a Polgármesteri Hivatal szervezeti egységei

Értesülnek: Szalay Ferenc polgármester
 Szabó István alpolgármester
 Fejér Andor alpolgármester
 Dr. Sebestyén Ildikó jegyző
 Dr. Rácz Andrea aljegyző
 A Polgármesteri Hivatal igazgatói
 Integrációs Munkacsoport tagjai a Humán Igazgatóság által
 Munkalehetőség a Jövőért Szolnok Non-profit Kft. Vezetője
 Kozák Ferenc SZMJV Roma Nemzetiségi Önkormányzat elnöke

Szolnok, 2015. március 26.

Szalay Ferenc